

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. Vltima, De indiuiduo Logico, seu secundo intentionaliter
considerato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

non notabiliter, non debent dici differre specie, sed numero tantum, & consequenter quandoquidem haberent aliquam dissimilitudinem & inæqualitatem perfectionis, licet non notabilem, deberent dici esse dissimiles & inæqualis perfectionis intra eandem speciem, & illa dissimilitudo & inæqualitas competeret ipsis ratione differentiarum individualium, quibus notabiliter differrent, quæ solæ differentia iuxta hanc sententiam sunt specificæ differentia, & omnes differentia, quibus res non differunt notabiliter sunt differentia tantum individualia: quam sententiam videret amplecti *Arriaga disp. 1. de anima subf. 2.*

Non requiritur ad distinctionem specificam notabilis differentia.

91. *Hac sententia* incurrit eandem notam, quam præcedens Auerfæ, si non sit minus fundata.

Impugnatur autem primo per probationes secundæ conclusionis, quæ æque militat contra hanc ac contra Auerfam.

Impugnatur secundo, quia si quæ essent individua inæqualis perfectionis intra eandem speciem iuxta hanc sententiam, maxime duæ visiones diuersarum corporum albedinum, aut duæ animæ exigentes diuersam corporum complexionem, aut habentes inclinationes dissimiles: sed huiusmodi habent omnino notabilem differentiam; nam valde notabilis est differentia huius visionis ab illa, quod vna visio de potentia absoluta non possit extendere se aut terminari ad obiectum alterius, necesse contra, & quod vna anima ita respiciat talē dispositionem aut inclinationem, vt non possit respicere aliam: ergo illa differunt specie & non differunt specie, differunt quidem quia notabiliter differunt; non differunt autem specie, vt supponitur in illa sententia.

Confirmatur, quia actio & passio differunt specie, vt supponitur communiter, vt equus ac mulus: sed certe posset dici quod non differrent notabiliter, si prædicta non differant notabiliter.

Confirmatur secundo, quia quando dicitur, quod illa sola differant specie, quæ notabiliter differunt, vel intelligitur de notabilitate ex parte nostræ cognitionis ita, vt nos cognoscamus, quod habent illam notabilem differentiam, vel ex parte rei independenter à cognitione nostra: si primū dicitur: ergo, si nos non cognouissemus simiam & hominem distingui notabiliter, non distinguerentur specie, quod est absurdum. Si secundum dicitur; vnde constat, quod illa, quæ habent inæqualitatem perfectionis, aut maiorem dissimilitudinem, quam quod vnum ex illis non sit alterum, sed faciat numerum cum ipso, non habeant à parte rei notabilem differentiam?

Adde ad hæc, quod multa censeamus esse diuersæ speciei, in quibus non apparet tam notabilis differentia, nisi quod constet ea differre plusquam numero, id quod euidēs est in multis herbis, piscibus, ac lapidibus.

92. *Dices*: in rebus moralibus illa censentur esse eiusdē speciei, quæ licet habeant aliquam dissimilitudinē maiorem, quam quod vna non sit altera, non habent tamē notabilem: ergo similiter in physicis dicendum, quod illa sint eiusdē speciei, quæ non differunt notabiliter.

Respondeo, quidquid sit de antecedenti, negando consequentiam, quia moralia pendent ex æstimatione, quæ potest non considerare aut curare paruum differentia: sed physica non dependent ab æstimatione, sed à re ipsa; vnde si in te habeant dissimilitudinem maiorem quam quod vna non sit altera, debent dici distincta specie.

Dices secundo cum Arriaga: Petrus & Paulus sunt individua eiusdē speciei, sed tamen maiorem dissimilitudinem habent inter se, quam numericam: nam Petrus includit vnionem, quæ magis quam numero distinguitur ab vnione Pauli; vno enim Petri ex se determinatur ad materiam & formam Petri ita, vt non possit poni inter materiam & formam Pauli; ergo, &c.

Responderet aliquis negando vnionem per se includi in composito, sed esse tantum conditionem sine qua non, vnde quamuis vniones Petri & Pauli essent diuersæ speciei, non sequeretur Petram & Paulum esse diuersæ speciei & plusquam numero distinctos.

Contra, quia quamuis vniones non includerentur per se in composito, sed per modum conditionis, tamen materia Petri respicit vnionem Petri sic, vt non possit subiectare vnionem Pauli; ergo est differentia plusquam numerica inter materiam, quæ per se includitur in Petro, à materia Pauli, & consequenter Petrus & Paulus distinguuntur plusquam numero, non minus quam sic distinguerentur, si per se includerent vniones.

Contra secundo, quia quæcunque ex natura sua intrinseca præsupponunt conditiones diuersæ rationis, sunt diuersæ rationis: sed Petrus præsupponit, vt supponitur in hac responsione, vnionem distinctæ rationis ab ea quam præsupponit Paulus: ergo Petrus & Paulus sunt distinctæ rationis.

Respondeo ergo aliter negado maiorem: ad cuius probationē dico, quod Petrus, & Petrus non includat talem vnionem vt habet illam maiorem differentiam, esset enim idem numero Petrus, quamuis illam non includeret, sed aliam quamcunque. Et si quæras, cur ergo realiter à parte rei nequeat esse Petrus absque tali determinata vnione? Respondeo hoc prouenire ex vnionis natura, quæ cum sit essentialis determinatio, nequit habere indifferentiam. Quod si etiam Petrus ex natura sua peteret talem vnionem particularem, & talem intellectiōnem particularem plusquam numero distinctas ab vnione & intellectiōne, quas peteret Paulus, dicendum esset, quod essent distinctæ speciei realiter loquendo, & à parte rei propter principia nostræ conclusionis: nec refert, quod communiter reputentur esse eiusdē speciei, quia considerantur communiter vt homines, & vt includunt formalitates spectantes ad esse hominis, quæ homo est præcise, easque quæ consequuntur ad illas formalitates, & quæ possunt illas determinare ad aliam rationem hominis; vnde cum in his formalitatibus non habeant dissimilitudinem, merito censentur eiusdē speciei humanæ, quamuis secundum alias consideraciones, & formalitates essent diuersæ speciei.

Propter hanc tamen replicam & obiectionem sextam satis probabile est posse dari intra eandem speciem duo individua, quæ sint magis dissimilia quam distinctio numerica præcise exigat, modo tamen illa dissimilitudo non inuoluat ordinem ad aliqua diuersæ speciei; vnde quia distinctio, quam vnio, & similitudo & intellectio huius albedinis habet ab vnione, similitudine, & intellectiōne alterius albedinis, non inuoluit ordinem ad distincta specie, propterea possunt dici esse eiusdē speciei. Et iuxta hoc posset limitari conclusio de dissimilitudine inuolvente ordinem ad diuersa specie.

QVÆSTIO VLTIMA.

De individuo logico, seu secundo intentionaliter considerato.

93. **D**Vas adhibuit descriptiones individui hoc modo accepti Porphyrius. Prima, quod sit illud quod subiicitur speciei, quod intelligendum de specie infima, quia alias species infima esset individuum, quia subiicitur speciei subalterne. Subiectio etiam illa intelligenda est non ita, vt non subiiciatur alicui, quod non sit species infima, quia subiicitur etiam generi & omnibus prædicatis superioribus ad speciem infimam: sed vel ita, vt non subiiciatur generi immediate, sicut subiicitur speciei infimæ: vel ita quod si per accidens ad naturam ipsius, quod subiiciatur alij quam speciei infimæ; vel ita denique vt, quamuis subiecti possit generi, debeat etiā subiecti speciei infimæ sic, vt illa species de ipso in quod cōplete prædicari possit, nec de hoc est vlla difficultas consideratione digna vteriori. Altera definitio, seu descriptio est, quod sit illud, quod de vno solū prædicari potest: de cuius descriptionis bonitate hic agendū.

Prima descriptio individui.

Qua ratione particula ri individuum habet subiecti generi.

CONCLUSIO II.

94. *Hac descriptio individui bona est.* Est communissima, patet quia per eam declaratur natura eius, vt distinguitur ab vniuersali, quatenus vtrumque dicit ordinē ad actus comparatiuos intellectus: ergo bene describitur secundo intentionaliter acceptū. Probatur autem antecedens, quia vniuersale est, quod potest prædicari de multis.

Bene describitur individuum secundo intentionaliter acceptū.

multis: ergo quod non potest prædicari de multis, sed de vno solo, habet naturam distinctam ab vniuersali ut sic; & oratio, qua talis natura significatur, sufficienter declarat naturam eius, ut distinguitur ab vniuersali.

Confirmatur, quia in illa descriptione ponitur aliquid, in quo conuenit cum vniuersalibus, secundò intentione acceptis, nimirum quod sit quid vnum prædicabile, & ponitur aliud pro differentia ipsius ab illis, nimirum quod sit prædicabile nõ de multis, sed de vno solo.

95 *Obijcies primò*. Petrus verbi gratia est indiuiduum, sed non est prædicabile de vno: ergo mala est prædicta descriptio.

Respondeo negando minorem, quia est prædicabile de se ipso, potest enim verè dici quod Petrus sit Petrus.

Dices, nihil posse prædicari de seipso, & hinc *Auerroes* 1. Prior. dicit prædictam definitionem competere solùmmodo indiuiduis accidentiũ, verbi gratia huic albedini, quæ potest prædicari de subiecto in hæsiõnis vno solo.

Contra, quia licet nihil posset prædicari de seipso prædicatiõne formali, ad quam requiritur ut prædicatum dicat explicitè aliquid, quod non dicit subiectum explicitè; tamen bene potest aliquid prædicari de seipso prædicatiõne identica, & ipsemet Philosophus tali prædicatiõne vtitur. 5. Met. tex. 23.

96 *Obijcies secundo*: essentia diuina singularis potest prædicari de pluribus, verbi gratia de tribus personis diuinis; item accidens vñ numero, verbi gratia vna numero albedo, potest successiue prædicari de pluribus subiectis, imò & simul etiã de potetia absoluta: quinimò de facto hæc albedo potest prædicari de se ipsa prædicatiõne identica, sicut Petrus potest de seipso prædicari, & præterea potest de subiecto suo in hæsiõnis, in quo scilicet in hæret, verbi gratia de pariete prædicari prædicatiõne formali in concreto; hæc enim est prædicatiõ formalis: hic paries est albus hæc albedine: ergo malè dicitur quod indiuiduum non sit prædicabile de multis.

Respondeo distinguendo antecedens: prædicta singularia possunt prædicari de multis, in quibus multiplicentur, nego antecedens: in quibus non multiplicentur concedo antecedens & similiter distinguo consequens: quod non sit prædicabile de multis sine multiplicatiõne sui, concedo, nec id nos dicimus, aut in prædicta descriptione significatur; cũ sui multiplicatiõne, nego consequentiam. Itaque quando dicitur quod indiuiduum sit prædicabile de vno solo, hoc debet intelligi de prædicabilitate opposita prædicabilitati vniuersali, sic scilicet, ut indiuiduum non sit prædicabile de multis cũ multiplicatiõne sui, quemadmodum vniuersale est prædicabile.

Dices: si sufficiat ad rationem indiuidui, quod non sit prædicabile de multis cum multiplicatiõne, sufficeret dicere quod esset illud quod non esset prædicabile de multis cum multiplicatiõne: ergo non erat necessarium addere quod esset prædicabile de vno.

Respondeo concedendo totum, sed tamen non frustra addebatur quod esset prædicabile de vno, quia quandoquidem talis prædicabilitas competat indiuiduo, poterat significari in oratione descriptiua eius.

97 *Obijcies tertio*: Indiuiduum vagum, verbi gratia, aliquis homo, potest prædicari de multis, verum enim est dicere quod Petrus sit aliquis homo, & Paulus sit aliquis homo, & hoc videtur etiã fieri cum multiplicatiõne numerica: quandoquidem verum sit dicere quod Petrus & Paulus sint plures aliqui homines: ergo malè dicitur quod indiuiduum non sit prædicabile de multis cum multiplicatiõne.

Respondetur: indiuiduum vagum non esse aliquid determinatum, sed indeterminatum & explicabile per ly, vel: sensus enim illarum vocum aliquis homo, est, ille vel ille homo. Indiuiduum autem hic descriptum non est aliquid vagum & indeterminatum, sed aliquid determinatum; vñ cuique enim indiuiduo determinato conuenit prædicta definitio, & cõceptus eius est determinatus quantum ad explicationem. Vnde in forma Respondeo, quidquid sit de antecedenti, distinguendo consequens: malè dicitur id de indiuiduo determinato, quod prædi-

cta definitione explicatur, nego consequentiam; de vago, transeat consequentia; nec de hoc id dicitur in prædicta definitione.

Respondeo secundo, negando antecedens quoad secundam partem: neq; enim proprie dicitur quod Petrus & Paulus sint plures aliqui homines, vnde non multiplicatur proprie in ipsis aliquis homo: cuius ratio est quod id quod proprie multiplicatur sit quid vnum determinatum, quale non est indiuiduum vagum.

98 *Obijcies quarto*, Indiuiduum entis, & indiuiduum quodcumque genericum est prædicabile de multis cum diuisione, & multiplicatiõne sui; verum enim est dicere quod Petrus sit hoc ens & hoc animal, & quod Paulus sit hoc ens & hoc animal.

Respondeo negando antecedens; quamuis enim ens & animal sit sic prædicabile, tamen id non est verum de ente aut animali, ut contracto per aliquam singularitatem, quia eo ipso quo sic contrahuntur, determinantur & restringuntur à multiplicatiõne; vnde falsum est, quod illud singulare animal, aut ens quod prædicatur de Paulo, prædicatur de Petro, sed aliud singulare animal numero distinctum: ergo vnum aliquod singulare animal non multiplicatur in ipsis.

Ex his patet, sententiam Auerrois, existimantis hic definitiõ sola indiuidua accidentium ex eo quod illa sola sint prædicabilia formali prædicatiõne, nõ esse bonam: tum quia omnia indiuidua, etiã substantialia, sunt prædicabilia de vno solo in sensu supra explicato: tum quia alias diminutè procederet Porphyrius, cum non definit omnia indiuidua qua talia; tum quia non est necesse, ut intelligatur prædicabile positum in prædicta definitione de prædicabili prædicatiõne formali, quia potest intelligi de prædicabili, vel abstrahente à prædicatiõne formali, & identica; vel de prædicabili identica, nam quodlibet indiuiduum tam substantiale quam accidentale est prædicabile prædicatiõne identica de vno solo in sensu supra explicato.

99 *Quæres*, an ratio indiuidui hic explicata sit communis vniocè omnibus indiuiduis secundò intentione acceptis?

Respondeo, si capiatur indiuiduum hic definitum, pro ut dicit formaliter secundam intentionem, quæ sit relatiõ rationis resultans ad actũ, quo consideratur indiuiduũ, ut quid indistinctum à se & immultiplicabile, posse dici quod ratio indiuidui ut sic sit cõmunis vniocè omnibus indiuiduis secundò intentione acceptis, non minus quam ratio hominis est cõmunis vniocè omnibus hominibus; quæ sententia est communis Scotistarum & Thomistarum. Si verò non capiatur indiuiduũ secundò intentione sic, sed pro ut dicit aliquid prædicabile de vno solo, non intelligendo per prædicabilitatem, prædicabilitatem proximam, quæ cõpletur per relationem rationis sequentè ad actum comparatiuum intellectus aut per denominationem extrinsecã desumptam à tali actũ; sed pro prædicabilitate remota, quæ antecedit in re istã relationem rationis, aut denominationem extrinsecã; verisimilius est quod nõ describatur aliqua vna ratio in hac descriptione magis, quam describitur in definitione indiuidui metaphysici, & consequenter quod eodẽ modo indiuiduum secundò intentione acceptũ, ac ratio eius sit cõmunis omnibus indiuiduis secundò intentione acceptis, quo ratio indiuidui metaphysici & primò intentione accepti est communis omnibus indiuiduis metaphysicis primò intentione acceptis.

DISPUTATIO VII.

De Differentia.

APITE tertio sui libri agit Porphyrius de Differentia, quæ est tertiu prædicabile; & in primis diuidit differentiã ut sic in communem, propriam, & propriissimam. Differentia communis est accidens separabile

faciens aliquam rem differentem à se vel ab alia re, ut albedo

Indiuiduũ genericum non multiplicatur in inferioribus.

Non sola indiuidua accidentium sunt prædicabilia descriptiua de Porphyrio.

An ratio indiuidui sit communis vniocè omnibus indiuiduis.

Triplex differentia.